

Odpovědi na otázky zasláné volební komisí AS FEL ČVUT dne 14.3.2013: Václav Křemen

1. Jaký je Váš názor na hodnocení vědy a výzkumu na FEL? Co si myslíte například o kategorii „funkční vzorek“, „(pseudo-)prestižní konference“, „článek v mezinárodním časopise proslulém zejména na Litoměřicku“? Jak byste postupovali u zcela jasných případů podvodu s body ve VVVS?

Částečně zodpovídám v odpovědi na otázku č. 14, mám pocit, že je tato otázka z velké míry duplicitou.

Předně málokdo na FEL dělá vědu a svou povahou je FEL spíše spojená s výzkumem. Hodnocení a body ve VVVS jsou do velké míry přejetým systémem ze státní sféry, které ale mohou diskriminovat určité skupinky výzkumníků – např. není možno vykázat publikace na mezioborových velmi prestižních konferencích, kde se přijetí příspěvků pohybuje pod 30% odeslaných příspěvků. Tyto konference často nemají klasický sborník a abstrakta přijatých příspěvků vychází ve vysoce impaktovaných časopisech buď jako příloha nebo samostatné číslo časopisu. Vyšší hodnocení výsledků výzkumu má pak podle zavedeného systému publikace na daleko méně prestižní konferenci, na kterou se přijímá třeba i 80 % odeslaných příspěvků.

Stručně shrnuto, otázka hodnocení VV činnosti předpokládá širokou a otevřenou diskusi a to nejenom na fakultní úrovni, ale i na celonárodní úrovni. Jako senátor se vynasnažím zastupovat a předkládat spravedlivé a mezioborově srovnatelné hodnocení VV činnosti.

2. Co by měl, podle Vás, umět absolvent bakalářského oboru na FEL (bez ohledu na specializaci oboru)?

Opět velmi sporná otázka centralizace studia na státní úrovni a rozdělení studia na bakalářské a magisterské studijní programy, kde Ing. navazuje na Bc. Logicky by absolvent Bc. oboru měl být směřován k praktickému využití znalostí svého oboru s vyšším stupněm odbornosti než které mohl získat na střední škole. Snadné je toto rozdělení například u oborů ve zdravotnictví, kde např. rehabilitační pracovníci, kteří budou v rámci své praxe provádět rutinní práci, cvičení a masáže jen stěží potřebují k této činnosti stupeň magisterský a postačí jim rozvinout střední vzdělání do úrovně Bc. V této úrovni se naučí své praktické specializace. Na úrovni FEL bych mohl do této skupiny zařadit například programování a řadu činností v IT zaměřených na praktické využití dosažených znalostí bez ambic řízení týmů a vývoje. Stěží pak absolventi Bc. studia využijí výuku předmětů z teorie pole, matematiky a fyziky v takovém rozsahu, jakém je zavedena pro naše obory tak, že se počítá s navazujícím magisterským studiem, kde už tyto znalosti mohou být nepostradatelné.

Opět stručně shrnuto. Konstrukce tohoto typu studia na většině českých škol je takovým kočkopsem částečně vycházejícím z minulých dob a částečně přejetým a se světem harmonizovaným vysokoškolským systémem. Doporučoval bych striktně oddělit Bc. stupeň od Ing. stupně. Ale opět lze šířeji

diskutovat. Je nesnadné toto odpovědět v jedné kratičkové odpovědi na danou otázku.

3. Je správné, aby byli přijímáni do doktorského studia studenti "bez peněz" - tzn. pouze na státní stipendium (< 10tis. korun měsíčně)? Pokud ne, co s tím?

Ano. Pokud to sami studenti akceptují a s tímto do studia vstupují.

4. Jaký je Váš názor na ČIIRK a zejména, zda má být součástí ČVUT / součástí FEL / nemá být vůbec ...?

Ano má být ústavem a spolupracovat se všemi fakultami ČVUT dohodami tak, aby se využilo maximálně dostupných lidských zdrojů a kapacit ČVUT a FEL. Je to výborná možnost jak využít nyní dostupných finančních fondů a vybudovat špičkové vědecké pracoviště. Odvážuji se soudit, že taková možnost se již v dohledné době nebude opakovat a její využití, tak jak jej předkládají navrhovatelé je prospěšné pro universitu i fakultu, ale i pro celou republiku.

5. Měl by podle Vás být prof. Šebek členem Vědecké rady FEL?

Ano, pokud on sám chce být členem VR FEL. Pana prof. Šebka považuji za jednoho z předních odborníků působících na fakultě s jistě prokazatelnými zkušenostmi, kterými by mohl přispět k řízení FEL.

6. Jaký je Váš názor na SGS? Co byste navrhovali zlepšit?

Mám dojem, že SGS v současné době umožňuje studentům volně soutěžit o finanční zdroje na podporu jejich vývojové a výzkumné činnosti jak v magisterském, tak doktorském studiu. Nezaznamenal jsem žádné návrhy ze strany studentů nebo stížnosti, které by mě motivovali něco ve fungujícím systému měnit. Samozřejmě o navýšení celého fondu lze vždy jednat, je však součástí rozhodování o rozpočtu. Senát se vždy vyjadřuje k rozpočtu na daný rok. Bylo-li by pro mne cokoliv z rozpočtu FEL nesrovnalostí, vyjadřoval bych se k tomu na případných jednáních senátu.

7. Je podle Vás možné použít anonymní anketu hodnocení výuky jako mnohdy jediné kritérium po trestání/odměňování pedagogů? Jak by podle Vás vypadala ideální anketa?

Anketa ve své podstatě nemůže sloužit jako podklad k hodnocení pedagogů. Může pouze nabídnout názory studentů na výuku a pedagoga a dát tak velmi užitečnou zpětnou vazbu, která může pomoci zlepšit přístup pedagoga ke studentům, ale také zefektivnit a zatraktivnit výuku upravením náplně cvičení a přednášek při zachování osnovy předmětu. Hodnocení pedagogů by měl mít na starosti jejich vedoucí, který zhodnotí pedagoga z vícero úhlů pohledu a samozřejmě částečně může přihlídnout i ke studentským hodnocením.

Anketa, tak jak je v současné době nastavena, plně vyhovuje záměru, se kterým byla vytvořena.

8. Jaké konkrétní kroky byste navrhli, aby se zlepšila prezentace FELu, tak abychom přilákali dostatek kvalitních studentů? Jak byste lákali cizince ke studiu v ČR?

Tady si myslím, že máme opravdu co dohánět. Obecně i prezentace pracovníků a jejich výzkumů by si zasloužila zlepšení. Stejně jako pozitivní prezentace úspěšných projektů a bývalých studentů (absolventů) a jejich začlenění a hlášení se k FEL. Marketingové aktivity vedené odborníky nám zkrátka stále chybí.

Negativním příkladem využití úspěšného studenta a jeho práce v rámci studia budiž právě probíhající řešení „spin-off“ firmy a praxe pana Reháka a neprůhledné vlivy skupiny pana Reháka a pana Pěchoučka a vedení FEL a z toho plynoucí následné plus/minus pro jméno naší fakulty. Takovéto spory zjevně neprospívají utváření dobrého dojmu o FEL.

9. Kdyby se opakovala historie a Vy byste stáli před volbou děkana z tria Ripka / Šimák / Spaanenburg. Kdo by dostal Váš hlas?

Toto je velmi zavádějící otázka. Historie se nikdy nemůže opakovat a proto věřím, že se v budoucnu objeví jiný vhodnější kandidát.

10. Jak vidíte FEL v roce 2020?

Jako školu mnohem lépe propojenou s průmyslovou praxí. Školu efektivněji komunikující se studenty i odbornou a širokou veřejností. Školu uplatňující své lidské i finanční zdroje pro výchovu lidí (bakalářů, inženýrů i doktorů), kteří dále ve svém životě budou rozvíjet obchod, průmysl, vědu a vzdělání naší země a společnosti a přispějí tak ke spokojenosti, rozvoji a štěstí nás všech.

11. V Kariérním řádu se často skloňuje spojení "pobyt v zahraničí". Jak by podle Vás takový zahraniční pobyt měl vypadat v případě akademiků a v případě doktorandů? Je například Erasmus dobrou volbou pro doktorandy?

Upřímně řečeno. Vůbec se mi nelíbí zavádění kariérního řádu ve formě v jaké se předkládá. Je to dle mého názoru další byrokratické nařízení, které nijak neprospěje fakultě ke zlepšení úrovně jak vědeckovýzkumné, tak výuky. Dle mého názoru přinese kariérní řád jen další byrokratická vyplňování modrých okének a umožní snadnější mimikry lidem, kteří je už dnes využívají například ve formě vykazování publikací (viz příslušné mé odpovědi na otázky k hodnocení VV). Myslím, že je věcí odbornosti a způsobilosti vedoucích pracovníků a jejich podřízených, aby si v odborné diskusi budovali svůj růst a přispěli tak k vývoji fakulty. Vycestování na zahraniční pracoviště může být jedním ze stavebních kamenů. Ale nařizování tohoto kariérním řádem bez

znalosti osobní zkušenosti pracovníka mi připadá adekvátní na úrovni provozů, kde pracují nevdělaní zaměstnanci, nikoliv v našem vysokoškolském systému.

12. Co říkáte opakovaně špatnému umístění ČVUT v mezinárodních žebříčkách – odpověď prosím zaměřte na FEL? Čím se FEL nejvíce liší od fakult v civilizovaných zemích a o jakou hlavní změnu byste v senátu usilovali, aby se jim FEL co nejdříve alespoň trochu přiblížila?

Říkám, že umístění odpovídá kvalitě školy a především jejího financování. Podle šanghajského hodnocení může jen těžko naše alma mater soutěžit s universitami, jakými jsou například Oxford nebo Cambridge. Navíc zaměřit tuto odpověď pouze na FEL je velmi obtížné, protože hodnocení bylo prováděno souhrnem za celé ČVUT. Obecně si myslím, že i na školách, které se umístili na nižších místech žebříčku můžete najít ve svém oboru a v mezích možností ČR excelentní pracoviště. Takto mohu s klidem konstatovat, že některá pracoviště na FEL jsou srovnatelná v mezinárodním měřítku s daleko lépe umístěnými pracovišti, než se v žebříčku umístilo celé ČVUT. U těchto pracovišť bychom se měli učit a využít zdrojů, které máme dostupné a takříkajíc u nosu. Studentům doporučuji vybírat nejen podle hodnocení školy, ale také podle hodnocení pracovišť v oboru, který chtějí absolvovat.

V neposlední řadě by byl efektivně fungující ústav ČIIRK katapultem, který by nás vymrštil mezi evropská špičková pracoviště – myslím tím celé ČVUT a to přece stojí za zvážení, že ?!

13. Na jaké zahraniční škole jste pracovali/studovali a jak dlouho? Proč ne? Případně: Co vám to přineslo?

Studoval jsem 4 roky v soukromé škole strukturální integrace na fakultě ERA v Mnichově. Co mi to přineslo se dá jen těžko vměstnat do jedné odpovědi. Ale mimo jiné mi to přineslo světově běžně nedostupné a v Čechách vůbec nedostupné vzdělání a mnoho zkušeností z organizování studia na soukromé škole.

14. Co si myslíte o plagiátorství, citačních bratrstvech, množení vlastních výsledků kopírováním, generování pseudo-výsledků jen kvůli penězům z RIV a podobných tricích obecně a zejména, pokud se jich dopouští senátor?

Myslím si, že je to jen logické vyústění zavedeného hodnocení vědeckovýzkumné činnosti. Zvířata v přírodě běžně využívají možností, které jim jejich prostředí skýtá. Proč bychom se tedy neměli domnívat, že vynalézavý člověk a navíc vzdělaný a velmi inteligentní si nenajde způsob jak se prosadit, navíc když je to na od něj požadováno (viz. má odpověď na kariérní řád). Vezměme si názornou

ukázkou na příkladu některých východních vědeckovýzkumných a publikačních skupin, které si množí citace, publikují ve vlastních časopisech. Tím samozřejmě nesouhlasím s podobnými praktikami a rád bych se vůči nim na tomto místě vymezil. Senátor by se samozřejmě těchto publikačních praktik vůbec neměl zúčastňovat.

15. Má se FEL zaměřit na kvalitu nebo na kvantitu (ve výuce, ve výzkumu, ...) a co byste pro to udělali?

Jednoznačně na kvalitu. Je to jediná možnost, jak zlepšit jméno fakulty a zvýšit uplatnění našich studentů v následné po-studijní praxi. Neustupoval bych z požadavků na znalosti studentů ve všech předmětech od počátku studia a striktně bych rozdělil požadavky v základních teoretických předmětech mezi bakalářským studiem a magisterským studiem a to tak, aby Bc. studium bylo zaměřené více do praxe (viz. mé odpovědi výše) a ubylo tak zbytečných teoretických znalostí. Věřím, že absolvování náročného studia bude pro studenty motivací k dosažení neskromných vědomostí na prestižní škole.

16. Jak hodnotíte úroveň znalostí angličtiny u absolventů FEL? Vzhledem k tomu, že absolvování zkoušky A2 nevypovídá nic o tom, zda daný student je schopen pochopit text (alespoň podle mých zkušeností), natožpak stvořit anglickou větu, nebylo by možné zavést nějaký nezávislý test organizovaný/placený školou, např. TOEFL?

Proč? Máme snad kopírovat kariérní řád AV ČR? Není snad jednodušší a z hlediska výuky studentů efektivnější a také méně nákladné korigovat výuku povinných jazykových předmětů tak, aby studenty vedly k dosažení požadovaných znalostí jazyků a motivovali je ve studiu jazyků?! Zkouška z A2 by tedy v případě našich požadavků měla odpovídat nějaké úrovni (například TOEFL), kterou si odborně jako škola stanovíme. Přece škola platí nemalé peníze za výuku jazyků a je jen na nás, jak si ji nastavíme, nač ještě platit za další test pokud její úroveň náročnosti můžeme zařadit do náplně vlastního studia ?!

17. Na kterou problematiku, kterou senát fakulty obvykle řeší, byste se chtěl/a zaměřit?

Jak tak čtu a postupně zodpovídám tyto otázky, tak bych se asi nejvíce zaměřil na snížení byrokracie a nesmyslných postupů, které jen přidělávají práci a výsledek je jen s malým nebo žádným praktickým efektem. A daňový poplatník to pak vše platí...

18. V jakých senátních komisích byste chtěl/a pracovat?

Mé preference jsou v pořadí: komise pro rozvoj FEL, pedagogická, věda a výzkum a ekonomická.

19. Jak vnímáte rozdíl mezi pojmy „věda“ a „výzkum“? Víte, jaký je rozdíl mezi základním (batadelským) výzkumem, výzkumem aplikovaným, vývojem, aplikací?

To je opět otázka na nekrátké filozofické debaty. Předně věda není výzkum, což je mnohdy často i odborníky zaměňováno a můžeme to vidět v nastaveném hodnocení VV, které je aplikováno naším státem a kde se hrušky mísí s jablky, vzniká nesourodá směs, ve které se jen těžko orientovat (snad jen kozel může být zahradníkem) a už vůbec spravedlivě hodnotit a odměňovat. Slovo věda charakterizuje činnost, jež nemusí být ve svém základu ihned užitečná a přinášet „výsledky. Naproti od „výzkumu se z významu slova čekají „výsledky, které můžeme „vyprodukovat. Základní výzkum, který je zde asi na mysli má zastupovat termín věda, což samo o sobě není ekvivalent a vede k zavádění hodnocení, které může být vhodné u „výzkumníku, kteří něco „výzkoumají, ale těžko je používat napříč vědeckými obory u vědců, kteří bádají bez potřeby následné aplikace. Nutno podotknouti, že toto bádání nám na první pohled nemusí připadat užitečné. Výzkum aplikovaný, je cokoliv "vyzkoumané, to co se dá aplikovat, čili využít v brzké či vzdálenější budoucnosti. Vývoj je proces, při kterém se vyvíjí "cosi" a aplikací je cokoli co je aplikováno nebo jehož smyslem je aplikace čili použití. Ale myslím, že vhodnější pro milého čtenáře bude vyhledat si tyto pojmy v encyklopedii neb se nepovažují za chodící encyklopedie. Dále navazují odpovědí na následující otázku č. 20.

20. Problém: daňový poplatník prostřednictvím státu platí vědecké a výzkumné aktivity. Když to dělá, potřebuje metriku a mechanismy, jak ty peníze co nejlépe rozdělit, protože sám nepozná, co je v této oblasti dobré a co ne. Je současný způsob rozdělování financí od státu „na vědu resp. výzkum“ vyřešen optimálně? Pokud ne, jak by se to dalo dělat jinak?

Každý hospodárný hospodář si umí promyslet na co chce věnovat své prostředky a rozhodit je jako investice s krátkým či dlouhodobým návratem. Chce-li tyto věnovat na vědu a výzkum, musí si být vědom, že to má v daném odvětví smysl a nerozumí-li danému odvětví (vědě a výzkumu), musí si umět opatřit vhodné a důvěryhodné rádce (poradce), kteří mu přinesou informace na jejichž podkladě je schopen se rozhodovat. Obávám se, že jsme si zvolili nehospodárné hospodáře (naši vládnoucí garnituru), kteří si neumí najít vhodné poradce a natožpak se hospodárně rozhodnout na základě jejich a jiných informací. Jedním z negativních příkladů může být nedávno prosazená energetická strategie do jádra. Myslím tím jednak výsledek, ale advak i proces, který byl při volbě a rozhodování použit. Dalším z negativních případů a zdánlivě téměř protikladem k jádru může být schválení solárních elektráren, které nás všechny bude ještě dlouho stát mnoho finančních zdrojů nervy mnohých občanů nepočítaje (ač se oba příklady netýkají VV, demonstrují proces rozhodování našich hospodářů).

Mám zato, že tento hospodář se chová poněkud nestandardně i co se týče hodnocení vědy a výzkumu. Neexistuje jednotná strategie a financování vědy je mícháno s financováním výzkumu a aplikačního výzkumu, který by mohl být financován z jiných než jen státních zdrojů daňového poplatníka.

Možná řešení asi opět není možné zmínit v rámci jedné odpovědi, pokusím se tedy alespoň nastínit jednu z mnoha možností: Dokáží si představit, že normální (myslím běžný) univerzitní výzkum by mohl být financovatelný průmyslem. Průmysl by si tak u vysokých škol objednával výzkum, jenž může využít pro vývoj technologií a pro rozvoj průmyslu. Zároveň by tak došlo k propojení vysokého školství s praxí a absolventi by měly mnohem větší šanci na uplatnění v praxi. Stát by pak mohl podporovat vědu daleko více ze svých zdrojů. Vědu, která nemá okamžitý účinek a která přispívá k rozšiřování lidských znalostí a vědomostí v širším časovém horizontu.

21. Sledujete vývoj kolem novely zákona o vysokých školách? Jaký k tomu máte názor?

Ano sleduji. Myslím, že je ministrem člověk, který konečně umožňuje širokou veřejnou i odbornou diskusi. Teď je práce na nás všech. A to vidím jako velmi pozitivní.

22. Jaké největší problémy ve výuce vnímáte a jakým způsobem by se podle Vás měly řešit?

Největším problémem dle mě je nedostatek zdrojů: financí a lidí, odborníků, kteří se mohou výuce věnovat tak, aby byla odborná a na výši, přesto však praktická a zábavná, tak aby studenty zajímala a rozvíjela. Možnou příčinou může být tímto způsobem zapříčiněná nízká motivace studentů ke studiu. Prvně zmíněný nedostatek zdrojů je dle mého názoru i příčinou neslavného umístění ČVUT na šanghajském žebříčku.

23. Jak budete v případě svého zvolení komunikovat s akademickou obcí? Budete například o dění v senátu informovat na svých stránkách, budete využívat diskuzním fórum,...?

Ano využiji všech dostupných možností komunikace s akademickou obcí. Akademici si budou moci mé postoje přečíst na internetových stránkách, přes které mě budou moci oslovit či o nich diskutovat. Mohou mě oslovit také přes email nebo si se mnou domluvit osobní setkání.

S pozdravem v Chebu dne 17.3.2013, Ing. Václav Křemen, Ph.D.